

● VARGUS LOKKAB KA HIIUMAAL

LK 2

● KUIDAS ÕIGEUSK HIIUMAALE TOODI?

LK 4

Hiiu Nädal

Saarte Hääl

Neljapäev, 4. november 2010

HIIDLASTE NÄDALALEHT

Nr 12 Hind 10 krooni / 0,64 €

**“Elu Hiiumaal kui vaiki-
val ajastul – rahvaasemikud
kadunud ja rändlinnud läi-
nud. Aga valija tahab teada,
kui heaks-halvaks elu nelja
aastaga ikkagi läinud on.”**

HILLAR PADU,
Lk 5

Taavi Peetre mälestusvõistlust tahetakse Hiiumaale

Kärdla staadionil võiks toimu-
da Taavi Peetre mälestusvõist-
lus kergejõustikus. Sellise
mõtte käis 16. septembri Hiiu
Nädalas välja spordiveteran
Lembit Sauer. Praeguseks on
sportlaste ideed toetamas nii
Hiiu maavalitsus kui ka Hiiu-
maa omavalitsuste liit.

Maavanem **Hannes Maa-
sel** ütles, et on sel teemal ves-
telnud ka Taavi Peetre emaga
ja saanud kinnituse, et Taavi
lähedased on võistluse korral-
damisel nõu ja jõuga abiks.

Enne jaanipäeva peetava
mälestusvõistluse põhialad
oleksid Taavi Peetre tugeva-
mad – kuulitõuge ja kettahei-
de. Lisaks mõned jooksu-
alad ja hüppeala. “Võistlusest võ-
taksid osa Eesti tipud ja kuu-
lis-kettas soovitakse ka maa-
ilma tippsportlasi kaasata,”
rääkis Hannes Maasel.

Taavi Peetre mälestus-
võistlusest on räägitud ka Ees-
ti kergejõustikuliidus. Hom-
me on kergejõustikuliidus
nõupidamine ning siis esitab-
ki Toivo Pruul ettepaneku, et
võistlus võiks toimuda sport-
lase kodusaarel.

Taavi Peetre on pärit Put-
kastest. Tänavu 6. juulil tõu-
kas ta Viljandis Kuldliga eta-
pil isikliku rekordi 20.33, mis
on Eesti kõigi aegade teine tu-
lemus. Peetre hukkus 11. sep-
tembril Tamula järvel kalal ol-
les paadiõnnetuse läbi.

Urmas Lauri

RAUNO VOLMER / EPL

IMELIHTNE: Protseduurid olid nagu puu istutamisel ikka – auk maasse, taim sisse, muld peale. Peenema töö ehk puu hoidmise peal on Ain Tähiste, labidatöö oli linnapea Georg Linkovi teha.

EIKE MERESMAA

Halulaevaselts maksis Kärdlale võla

**Eile pärastlõunal istutati Hiiumaa
halulaeva seltsi eestvedamisel
Kärdla parkidesse viis tamme ja
seitse lehist. Linnapargis pandi
mulda tammed ja Rannapaargu tee
ääres – sealsamas, kust halulaeva
jaoks emapuu langetati – lehised.**

Urmas Lauri, Eike Meresmaa
uudised@hiiunadal.ee

Ega see võla tasumine nii lihtne olnud-
ki, sest korralike tammeistikut kät-
tesaamisega oli raskusi, kuna selle puu
juuri on väljakaevamisel lihtne vigas-
tada. Istutamine käis kümmekonnal
talgulisel kähku, eks oma osa oli ka sel-
lel, et ilmataat eile oma vesist palet
paista lasi.

Et puulaeva ehitamine lõplikult
unustusehõlma ei vajuks, plaanivad
hiidlased lähiaastatel purjede alla saa-
da kahemastilise kuunari. Laevaehi-
tuse avapauk anti 27. veebruari hom-
mikul, kui Kärdla kesklinnas langeta-

ti 120-aastane lehis kuunari emapuus
ning esimest korda toodi avalikkuse
ette ka laeva joonised.

Halulaeva emapuu langetamisel
sai välja käidud veksle, et Kärdlasse is-
tutatakse asemele viis uut tamme ja
viis uut lehist. Eilsel võlatasumisel li-
sasid laevaehitajad lisaks intressi, sest
lehiselid sai mulda ju seitse.

Halulaev on just selline, nagu nad
19. sajandi lõpus olid. Praegu ehitata-
va halulaeva joonised valmistas Enn
Metsar, kelle joonestuslaualt on tul-
nud ka Ruhnu jahta Runbjörn ehk Ruh-
nu Karu. Ruhnu Karu ehitamisel löi
kaasa ka mees, kelle hiidlased kutsu-
sid appi oma laeva ehitusmaterjali va-
limiseks.

"Hiidlased on ikka väga kavalad, la-
sevad keset linna puu maha ja ütlevad,
et see on emapuu," rääkis laevameis-
ter **Jorma Friberg** emapuu langetami-
se aegu. "Ise käisime siin vastlapäeval
mööda Kõpu metsi ja ausalt öeldes ega
paremat puud Hiiumaal pole."

Emapuu langetati põhja suunas
ning seda tehti kahemehega, mida
Hiiumaal "soopool-moopool" kut-
sutakse. Töö tehti varavalges, mil kõik
naised veel magasid, et naisterahva
pilk laeva ehitamist untsu ei keeraks.

"Vaata see on vana Hiiumaa kom-
me, küll räägitakse, et see kuu faas võib
olla nii ja naa, aga igal pool on täpselt
selge, et ainult mehed võivad emapuu
langetamise ja väljavedamise juures
olla. Et laeval peab õnne olema!" rää-
kis halulaeva ehitamise eestvedaja **Ain
Tähiste** toona.

Jorma Fribergiga on hiidlastel aga
suuremad plaanid. Nad tahavad teda
laevameistriks. "Ta küll praegu on meil
tehtud, löödud käed materjali valiku-
le, aga mina talle ütlesin, et andsid
mulle sõrme, võtan terve käe. Küll ta
meid aitab!" ütles Tähiste.

Emapuu veeti varjualla, kus teda
tasapisi koorima ja kuivatama haka-
takse. Aasta pärast peaks vägev palk
laevaehituseks küps olema.

Tõnis Ülemaantee on aasta vanaisa

Teisipäeval tunnustati tublisid vana-
emasid ja vanaisasid ning esimest kor-
da valiti ka aasta vanavanemad, kelleks
osutusid Ilvi Roostar Tartust ja hiidla-
ne Tõnis Ülemaantee.

Aasta vanaisa tiitli pälvinud Tõnis
Ülemaantee on Kõrgessaare vallavalit-
suse hoolekandetöötaja, keda valla sot-
siaaltöötajad hindavad kui igati lahket,
vastutulelikku, humoorikat ja abival-
mis inimest.

Ülemaantee osaleb aktiivselt küla-
seltsis, Lauka päevakeskuses ja Reigi ko-
guduse juhatuses. Lapselapsi on aasta
vanaisal koos kasulastega tervelt viis.

Küllap ideaalne vanaisa peaks ole-
ma midagi erilist, arutles Ülemaantee
ja lisas, et tema on küll täiesti tavaline.
"Valla naised oskasid väga hästi selle
kokku kirjutada ka ilmselt. Ju nad luu-
letasid juurde veel, aga eks ma võtan
seda nii, et ma viin praamiga üle mere
selle tervituse kõigile Hiiumaa vanaisa-
dele, ma olen lihtsalt see vahendaja," üt-
les aasta vanaisa "Aktuaalsele kaame-
rale" antud intervjuus.

"Mina jäin hammasrattaste vahele,
pidin tiitli hiidlastele ära tooma," lau-
sus aasta vanaisa eile Hiiu Nädalale ja
tunnistas, et õnnitlused on teda palju,
telefoni aku ei taha hästi vastugi pida-
da.

Hiiumaa aasta sotsiaaltöötajaid ha-
kati nimetama 1998. aastal ning esime-
sena pälvis selle tiitli Tõnis Ülemaan-
tee.

"See oli ilus ja südamluk, rõõmupi-
sarate, kontserdi ja kõnedega," kirjutas
Evelin Ilves teisipäeva õhtul oma Face-
booki postituses. "Aasta vanaisa Tõnis
Ülemaantee poetas mulle tiitlit vastu
võttes, et ega tema ükski... Siis juba hil-
jem täpsustades: "Ma viin kõik selle au
Hiiumaale ja jagan vanaisade vahel laia-
li. Neid on ju kogu saar täis!" Muidugi.
Ja kui Eesti sünnipäeval 24. veebruaril
tuleval aastal Tõnis ja Ilvi end kogu rah-
vale näitavad, esindavad nad sellel het-
kel kõiki meie vanaemasid ja vanaisa-
sid üle kogu maa. Tõesti tore!"

Eesti vanavanemate fondi eesmärk
on väärtustada kodu ja perekonda, va-
navanemate tehtut. Vanurite eneseabi-
ja nõustamisühingu keskus tunnus-
tati tänavu eriti silma paistnud vana-
vanemaid hoole ja armastuse, ühiskon-
na ülesehitamise, aktiivse ellusuhtumi-
se ja vitaalse eluhoiaku eest juba nel-
jandat aastat.

Aasta vanaema ja vanaisa valimine
on Evelin Ilvese idee. "Lisaks vanema-
tele peab ühiskond samaväärselt tun-
nustama ka vanavanemaid," sõnas Eve-
lin Ilves.

Urmas Lauri

Mis saab siis, kui **homme** lund sajab?
Ära lase talvel ennast **ootamatult** tabada!

Vaheta
rehvid

juba täna
HK&Rent OÜ-s

• Hea teenindus • Lühike järjekord • Korralik valik talverehve • Kärdlas Valli 1A tel 46 31 577